

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Programma Nr. 5-03/15
ietekmes uz vidi novērtējumam dolomīta ieguvei atradnē “Aiviekste – kreisais krasts” Krustpils novada Variešu un Krustpils pagastos

Derīga līdz 2023. gada 20. decembrim

Programma izdota SIA “Pļaviņu DM”, reģ. Nr. 40003277279, juridiskā adrese: Rīgas iela 16, Pļaviņas, Pļaviņu nov., LV-5120 (turpmāk - Ierosinātāja), kuru pārstāv pilnvarotā persona: vides eksperte Inga Gavena, pamatojoties uz 2018. gada 2. augustā savstarpēji noslēgtu līgumu (turpmāk – pilnvarotā persona).

Programma izstrādāta saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Novērtējuma likums) 16. pantu, 17. panta pirmo prim daļu un Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” (turpmāk - Novērtējuma noteikumi Nr. 18) IV sadaļas prasībām, pamatojoties uz pilnvarotās personas 2018. gada 20. novembra iesniegumu, ar kuru pieprasīta programma ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai un iesniegti sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāli, kā arī sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Programmā ietvertas prasības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma (turpmāk – Ziņojums) sniedzamās informācijas apjomam un detalizācijas pakāpei, kā arī ietekmes novērtējuma turpmākai veikšanai nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumam.

I. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultāts:

1. Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī IVN) objekts ir dolomīta ieguves teritorijas paplašināšana par ~ 52 ha (turpmāk – Paredzētā darbība) dolomīta atradnē “Aiviekste – kreisais krasts”¹ (turpmāk – Atradne), nekustamo īpašumu “Karjers Aiviekste” (kadastra Nr. 5694 001 0117), “Lapsēni” (kadastra Nr. 5668 002 0130), “Kalna Mežotnes” (kadastra Nr. 5694 001 0128), “Mazlazdas” (kadastra Nr. 5668 002 0143) un nekustamā īpašuma “Vēzenes” (kadastra Nr. 5668 002 0120) zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem 5668 002 0120 un 5668 002 0116 teritorijās, kas atrodas Krustpils novada Variešu un Krustpils pagastā (turpmāk – Darbības vieta). Saskaņā ar pilnvarotās personas 2018. gada 5. septembra iesniegumā “Iesniegums ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras uzsākšanai” sniegto informāciju dolomīta ieguve paredzēta vienā kāplē, izmantojot spridzināšanas tehnoloģiju, un Darbības vietā (vismaz šobrīd) nav paredzēta materiāla apstrāde. Derīgais

¹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 8. maija noteikumu Nr.321 “Noteikumi par valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēm” 1.4.1. punktu dolomīta atradnei “Aiviekste – kreisais krasts” (201 ha platībā) noteikts valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes statuss.

izraktenis ir pilnībā apūdeņots, tādēļ paredzēta ūdens līmeņa pazemināšana, veicot dolomīta ieguvī līdzvērtīgi kā ieguves darbi Atradnē notiek līdz šim – pa ūdens novadīšanas kanāliem pieplūstošais ūdens tiek novadīts uz iebedri, no kurienes ar sūkņu stacijas palīdzību tas tiek pārsūknēts uz diviem pēctecīgi strādājošiem nosēddiķiem. Attīrītais ūdens tiek novadīts Aiviekstes upē. Ūdens atsūknēšana tiek veikta visu gadu (atsūknētā ūdens daudzums pašreizējos apstākļos līdz 3 milj. m³ gadā). Derīgo izraktenū ieguvī paredzēts veikt sezonāli, siltajā gada laikā, atkarībā no reālajiem laika apstākļiem un pieprasījuma. Maksimālais ieguves apjoms novērtēts 400 tūkst. m³ gadā, vidēji 220 tūkst. m³ derīgā materiāla gadā. Derīgā materiāla izvešanai paredzēts izmantot karjera iekšējos ceļus un tālāk valsts vietējo autoceļu V785 *Pievedceļš karjeram "Aiviekste"*.

2. Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – Birojs) rīcībā esošajai informācijai Darbības vietai tuvākās derīgo izraktenū ieguves vietas ir smilts-grants, smilts un dolomīta atradnes "*Īrisi*" 1. un 2. iecirknis ~4,6 km attālumā un smilts-grants un smilts atradnes "*Jaunkalsnava*" B iecirknis ~4,4 km attālumā². IVN Paredzētajai darbībai piemērots ar Biroja 2018. gada 4. oktobra lēmumu Nr. 5-02/10 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*", balstoties uz Novērtējuma likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktu, 5. punkta a. apakšpunktu un Novērtējuma likuma 1. pielikuma 25. punktu, saskaņā ar kuru IVN objekts ir „*derīgo izraktenū ieguve 25 hektāru un lielākā platībā vai kūdras ieguve 150 hektāru vai lielākā platībā*”.
3. Darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tostarp Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000* (turpmāk – *Natura 2000* teritorija). Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā "*Ozols*" reģistrēto informāciju Darbības vietai tuvākais mikroliegums (ML kods 660, aizsardzības kategorija: putni) atrodas ~2,4 km attālumā.
4. Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana noslēdzās 2018. gada 5. decembrī. Atbilstoši Birojā iesniegtajam 2018. gada 19. novembra sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokolam sanāksmē piedalījās Ierosinātājas, pilnvarotās personas, Krustpils novada pašvaldības un sabiedrības pārstāvji, kopā 15 interesenti. Sanāksmē galvenokārt tika izteikti iebildumi par ūdens līmeņa samazināšanos tuvējo viensētu akās un paustas bažas par spridzināšanas darbu ietekmi uz ēkām un ūdens kvalitāti akās, kā arī izteikti iebildumi par izmantotajiem transportēšanas maršrutiem. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā netika saņemti sabiedrības pārstāvju iesniegumi saistībā ar Paredzēto darbību.

II. Vispārējās prasības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanai:

1. Prasības Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma sagatavošanai nosaka Novērtējuma likuma 17. panta trešā daļa un Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikums, kurā izvērsti norādīts, kāda informācija un novērtējums Ziņojumā ir jāiekļauj. Tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, bet norāda, ka Ziņojums jā sagatavo atbilstoši Novērtējuma likuma 17. panta trešās daļas un Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma prasībām, cik iespējams, to strukturējot atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikumam.
2. Ievērojot Novērtējuma likuma 16. panta pirmajā daļā noteikto, Birojs ar šo programmu tikai papildina no ārējiem normatīvajiem aktiem jau izrietošos nosacījumus Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam, precizējot, kāda veida informācijai un novērtējumam pievēršama īpaša uzmanība, ņemot vērā Paredzētās darbības un Darbības vietas specifiku.
3. Ziņojuma sagatavošanai Birojs noteic šādas vispārējās prasības:

² Ietekmes uz vidi novērtējuma nolūkiem aktuālo informāciju par Darbības vietai tuvumā esošām citām atradnēm un derīgo izraktenū ieguves vietām, to izmantošanu un spēkā esošajiem administratīvajiem aktiem, kas piešķir derīgo izraktenū ieguves tiesības, iespējams noskaidrot Valsts vides dienestā, Valsts SIA "*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*" un Krustpils novada domē.

- 3.1. Ziņojumā jādefinē un jāpamato izpētes teritorijas robežas, kas ietver Darbības vietu un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonu. Ņemot vērā iespējamās savstarpējās un summārās ietekmes (tiešās un netiešās) ar līdzšinējās ieguves teritorijām Atradnē, izpētes teritorijai jāaptver ne tikai Paredzētās darbības teritorija, bet arī Atradne kopumā. Definējot Paredzētās darbības ietekmes zonu, jāizsver (un jāpamato), vai ietekmes summēšanās dēļ tajā nav jāietver arī šīs Biroja programmas I nodaļas 2. punktā minētās teritorijas, kur veikta, tiek veikta, plānota vai atļauta derīgo izrakteņu ieguve. Izpētes teritorijai jāaptver arī plānotais transportēšanas maršruts pa valsts vietējo autoceļu V785 *Pievedceļš karjeram "Aiviekste"*, kā arī vismaz reprezentatīvs posms pa valsts vietējo autoceļu V772 *Apšusala – Vilukrogs* (piemēram, dzīvojamās apbūves tuvumā) (nosacījums attiecas arī uz transportēšanas maršruta /piebraukšanas Atradnei alternatīvām, ja tādas tiek paredzētas).
- 3.2. Ziņojumam jāsaturs esošās un plānotās situācijas attēlojums kartogrāfiski, kas ļauj pārskatāmi vizuāli uztvert, kādas pārmaiņas un kurā vietā ar Paredzēto darbību sagaidāmas, piemēram, esošās situācijas un plānotās situācijas plāns, kur savstarpēji salīdzināmā mērogā atspoguļojama esošā situācija un plānotā situācija Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā. Kartogrāfiski jāattēlo gan plānotā derīgo izrakteņu ieguves vieta (attēlojot arī teritorijas, kurās ieguve netiks veikta, piemēram, dažādu aprobežojumu (aizsargjoslu u.c.) dēļ), citi Atradnes iecirkņi un citas atradnes Darbības vietas tuvumā (skat. šīs Biroja programmas I nodaļas 2. punktu), plānotie piebraukšanas un derīgā materiāla izvešanas ceļi, tuvumā esošās dzīvojamās mājas, papildus nepieciešamie pagaidu un pastāvīgie objekti (bērtnes, būves, ēkas, infrastruktūra, inženierkomunikācijas, nosusināšanas sistēmas elementi, meliorācijas sistēmas u.c.), kā arī cita nozīmīga informācija, kas ļauj pārskatāmi vizuāli uztvert, kādas pārmaiņas un kurā vietā ar Paredzēto darbību sagaidāmas.
- 3.3. Paredzētās darbības alternatīvu vērtējums jāveic vienlīdz detālā pakāpē, kā to paredz Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkts.
- 3.4. Ziņojumā ietveramo ietekmju uz vidi novērtējumu veic speciālisti ar augstāko akadēmisko vai profesionālo izglītību, vēlams atbilstošā dabas zinātnes un inženierzinātnes izglītības tematiskajā jomā. Ziņojumā jāietver to speciālistu saraksts (norādot izglītību), kuri sagatavojuši attiecīgo Paredzētās darbības ietekmju vērtējumu. Ja speciālisti ir sagatavojuši atzinumus, tie jāpievieno Ziņojumam.
- 3.5. Visiem Ziņojumam pievienotajiem dokumentiem, tajā skaitā speciālistu vai ekspertu atzinumiem un citiem dokumentiem, jābūt parakstītiem un noformētiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja dokumenta oriģināls bijis sagatavots elektroniski, tā papīra atvasinājumam (norakstam) jābūt noformētam atbilstoši *Elektronisko dokumentu likumam* un jāsaturs informācija par elektronisko parakstu un tā laika zīmogu.
- 3.6. Lai uzlabotu Ziņojuma uztveramību, Ziņojumam nepieciešams sagatavot arī īsu ievadu, kurā ietver koncentrētu Paredzētās darbības, Darbības vietas un tās galveno raksturlielumu aprakstu, tostarp informāciju par Paredzētās darbības alternatīvām, galvenajiem ietekmju novērtējuma secinājumiem un plānotajiem Paredzētās darbības realizācijas termiņiem.
- 3.7. Sagatavojot Ziņojumu, jāņem vērā iespējamās faktisko un tiesisko apstākļu izmaiņas, tostarp izmaiņas normatīvajos aktos, kas regulē IVN un atsevišķu ietekmes aspektu novērtējumu.

III. Institūcijas un organizācijas, ar kurām nepieciešams konsultēties Ziņojuma izstrādes laikā vai kurām iesniedzams Ziņojums:

1. Ziņojums jāiesniedz Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālajā vides pārvaldē, Dabas aizsardzības pārvaldē un Krustpils novada pašvaldībā rakstveida priekšlikumu saņemšanai Ziņojuma pilnveidošanai.

IV. Prasības novērtēšanas un pētījumu kopumam, kas jāietver Ziņojumā:

1. Paredzētās darbības vietas un paredzētās darbības raksturojums.

- 1.1. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 1. un 2. punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.
- 1.2. Sniedzot informāciju par Darbības vietu atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 3. punktam, norādāma arī pamatinformācija par Atradni, derīgo izrakteņu krājumiem, iepriekš veiktu ieguvī, tās apjomiem, platību, pašreizējo situāciju.
- 1.3. Definējot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Paredzētās darbības veidam un specifikai (Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 4. punkts), cik iespējams izsver arī dolomīta ieguves un transportēšanas maršrutu alternatīvas, kas rada mazāku ietekmi uz dzīvojamās apbūves teritorijām (tostarp ūdensapgādi).
- 1.4. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.1. punktam (Paredzētās darbības un tās alternatīvu fizikālo raksturlielumu apraksts, zemes izmantošanas prasības būvniecības un ekspluatācijas laikā), citu starpā ievērojami arī šādi nosacījumi:
 - 1.4.1. Raksturojot visus plānotos un nepieciešamos darbus un to secību, ņem vērā, ka šim raksturojumam jāaptver gan teritorijas sagatavošana un papildus nepieciešamo objektu būvniecība (arī ūdens atsūkņēšana, nostādināšana, novadīšana), gan derīgā materiāla ieguve un apstrāde, ja tāda paredzēta, gan teritorijas rekultivācija.
 - 1.4.2. Norādot maksimālās iespējamās ieguves platības, ņem vērā iespējamās ieguves ierobežojumus (tostarp aizsargjoslas) un vietas, kur derīgo izrakteņu ieguve netiks veikta, attēlo arī kartogrāfiski.
 - 1.4.3. Aprēķina un norāda kopējo zemes platību, kurai tiks veikta līdzšinējās izmantošanas un/vai zemes lietojuma veida maiņa (arī atmežošana vai apauguma noņemšana, augsnes virskārtas noņemšana). Sniedz informāciju par noņemtās augsnes virskārtas, arī celmu u.c. noņemtā apauguma izvietojumu vai izmantošanu.
 - 1.4.4. Raksturojot ieguves procesus – sniedz informāciju par darbu secību, plānotajiem derīgo izrakteņu ieguves veidiem un apjomiem, izstrādes dziļumu, ieguves un ar to saistīto darbību laika grafiku.
 - 1.4.5. Apraksta derīgo izrakteņu ieguves tehnoloģijas (paņēmienus), arī derīgā materiāla apstrādes (drupināšanas, šķirošanas, skalošanas), ja tāda paredzēta, un ūdens novadīšanu, kā arī salīdzina tos ar pasaules praksē izmantojamām tehnoloģijām. Norāda izmantojamās tehnikas vienības un to skaitu.
 - 1.4.6. Apraksta un ar aprēķiniem pamato karjera ūdens atsūkņēšanas, nostādināšanas un novadīšanas sistēmu, atsūkņētā ūdens daudzumu, sastāvu, nepieciešamo nostādināšanas dīķu platību, papildus nepieciešamās būves vai iekārtas novadāmā ūdens kvalitātes nodrošināšanai, iespējamo ūdens novadīšanas vietu. Īpašu uzmanību pievērš arī iespējamai esošu meliorācijas objektu pārkārtošanai vai pārbūvei un papildus veicamajiem darbiem ūdensnotekās vai meliorācijas sistēmās kontekstā ar plānoto darbību un nosacījumiem tās veikšanai (arī ārpus Darbības vietas), ņemot vērā arī atsūkņējamā ūdens novadīšanas režīmu.

- 1.4.7. Novērtē inženierkomunikāciju pieejamību, sniedz informāciju par nepieciešamajiem būvniecības, tostarp pārbūves vai atjaunošanas darbiem. Īpašu uzmanību pievērš piebraukšanas iespējām derīgo izrakteņu teritorijām un plānotajiem transportēšanas maršrutiem, nepieciešamajiem būvniecības darbiem (piemēram, ceļa seguma atjaunošana vai maiņa) un iespējamiem transportlīdzekļu pārvietošanās ierobežojumiem uz koplietošanas ceļiem. Norāda kopējo plānoto satiksmes intensitāti uz izvešanas ceļiem, ņemot vērā satiksmes intensitāti arī no citām derīgo izrakteņu ieguves vietām.
- 1.4.8. Novērtē piemērotākos risinājumus rekultivācijai Darbības vietā vai dažādās Darbības vietas zonās (ja risinājumi varētu būt atšķirīgi). Jāsniedz konkrēti priekšlikumi plānotajiem rekultivācijas pasākumiem un to realizācijas laika grafikam.
- 1.5. Sniedzot informāciju par nepieciešamajiem dabas resursiem un materiāliem atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 5.2. punktam, norādāms, kā tieši (kādos procesos) konkrētie materiāli vai dabas resursi tiek izlietoti un kāds ir šo resursu avots (piemēram, ūdens ieguves avots), kā arī sniedzams nepieciešamo energoresursu raksturojums.
- 1.6. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.3. punktam, īpaša uzmanība pievēršama emisijām ūdenī, gaisā, trokšņa emisijām. Skaidrojams, kādos procesos attiecīgie blakusprodukti un emisijas rodas, kādu iekārtu darbība tās rada, tāpat sniedz emisiju avotu fizikālo raksturojumu, tostarp izvietojumu, un informāciju par emisiju dinamiku. Prognozējamo emisiju apjomu nosaka skaitliskās vērtībās, ņemot vērā iekārtu tehniskajā dokumentācijā vai citos literatūras avotos norādīto (piemēram, attiecībā uz iekārtu skaņas jaudu). Lai noteiktu piesārņojošo vielu emisiju gaisā daudzumu, ievēro normatīvajos aktos par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādi³ noteiktos paņēmienus (monitorings, inventarizācija vai aprēķins, izmantojot emisiju faktoros). Attiecībā uz atkritumiem norādāmi arī risinājumi to apsaimniekošanai. Attiecībā uz notekūdeņiem (ietver atsūknējamus un novadāmos ūdeņus) norādāmi to rašanās avoti, veidi un daudzums, piesārņojošās vielas notekūdeņos, savākšana, nepieciešamā attīrīšana, novadīšana un kvalitātes kontrole.
- 1.7. Sagatavojot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.4. punktam, nepieciešams vadīties no minētā pielikuma 10. punktā sniegtajiem norādījumiem avāriju risku novērtējumam un ņemt tos vērā tik tālu, cik tie attiecas uz Paredzēto darbību.
- 1.8. Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 5.5. un 5.6. punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.

2. Vides stāvokļa novērtējums Darbības vietā un tās apkārtnē.

- 2.1. Saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 6. punktā noteikto (esošā vides stāvokļa novērtējums) Ziņojumā jāietver apraksts, kurā aplūkoti pašreizējā vides stāvokļa attiecīgie aspekti, apsverot, kā vides stāvoklis varētu attīstīties Paredzētās darbības neīstenošanas gadījumā (pamatscenārijs). Jāņem vērā, ka pamatscenārija novērtējums nav Paredzētās darbības alternatīvu novērtējums (to neaizstāj), bet veids, kā novērtēt, cik lielā mērā iemesls iespējamām negatīvām izmaiņām vides stāvoklī būtu tieši Paredzētā darbība.
- 2.2. Atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 7. punktā noteiktajam – esošā vides stāvokļa raksturojumam jāaptver visas Novērtējuma likuma 1. panta 1. punkta legāldefinīcijā

³ Prasības gaisu piesārņojošo vielu emisiju daudzuma noteikšanai šīs Biroja programmas izdošanas brīdī noteic Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumi Nr. 182 "Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi" (turpmāk – MK Noteikumi Nr. 182).

“ietekme uz vidi” uzskaitītās vides jomas, īpašu uzmanību pievēršot pamatojumam, - vai un kā Paredzētā darbība (tostarp summāri ar citām darbībām) tās var ietekmēt. Šādā veidā identificējamās būtiskās ietekmes, noskaidrojot arī, kādi Paredzētās darbības procesi tās rada un kāda var būt to izpausme uz cilvēku, viņa veselību un drošību, bioloģisko daudzveidību, zemi un augsni, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālajām vērtībām, kultūras un dabas mantojumu, kā arī Darbības vietas iespējamo pakļautību avāriju vai katastrofu riskiem.

2.3. Veicot vides stāvokļa novērtējumu saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 7.1. – 7.9. punktā noteikto, jāņem vērā arī vides pārmaiņas, ko izraisījusi līdzšinējā derīgo izrakteņu ieguve Atradnē, īpašu uzmanību vides stāvokļa novērtējumā pievēršot sekojošiem jautājumiem:

2.3.1. Teritorijas hidroģeoloģiskais raksturojums: potenciāli skartās gruntsūdens un pazemes ūdens plūsmas virzieni, gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums, depresijas piltuves esošie apmēri (ņemot vērā līdzšinējo derīgo izrakteņu ieguvī Atradnē), sezonālās svārstības un izmaiņu tendences, ņemot vērā nokrišņu daudzumu un piegulošo teritoriju izmantošanu; pazemes ūdeņu papildināšanās un noplūdes apgabali; hidrauliskā saistība starp virszemes un pazemes ūdeņiem Atradnē/Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā.

2.3.2. Hidroģeoloģiskie apstākļi Atradnē/Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā, tostarp informācija par dabīgās drenāžas un meliorācijas sistēmu objektiem, ūdens plūsmas virzieniem tajos, Aiviekstes upes un tās sateces baseina raksturojums (sniedzams apjomā un detalizācijas pakāpē, kas lietderīga un samērojama ar Paredzētās darbības risinājumiem), hidroģeoloģiskā režīma raksturojums, tostarp gada vidējie caurplūdumi, pavasara palu un vasaras plūdu iespējamie maksimālie caurplūdumi ar attiecīgo ikgadējo pārsniegšanas varbūtību $p=1\%$, $p=10\%$, iespējamie minimālie caurplūdumi mazūdens periodā, attiecīgie ūdens līmeņi. Aiviekstes upes kvalitātes raksturojums; upē esošo/potenciālo zivsaimniecisko resursu novērtējums.

2.3.3. Darbības vietas ģeoloģiskās uzbūves un inženierģeoloģisko apstākļu raksturojums (sniedzams apjomā un detalizācijas pakāpē, kas lietderīga un samērojama ar Paredzētās darbības risinājumiem, tostarp ieguves dziļumu), arī tādu apstākļu kā paaugstināta ģeoloģiskā riska nogabali, mūsdienu ģeoloģiskie procesi, raksturojums, ja attiecināms.

2.3.4. Dzīvojamās mājas un apdzīvotas teritorijas Atradnes/Darbības vietas un transportēšanas ceļu tuvumā, attālumi līdz tām.

2.3.5. Esošā satiksmes intensitāte transportēšanas maršrutos, ceļu nestspējas raksturojums, satiksmes drošība, esošā gaisa kvalitāte un trokšņa līmenis Atradnes/Darbības vietas teritorijā un Paredzētās darbības ietekmes zonā.

2.3.6. Dabas raksturojums Darbības vietā, līdzšinējās izmantošanas un/vai zemes lietojuma veida maiņa (atmežošana vai apauguma noņemšana), pārmaiņu skartās platības.

2.3.7. Īpaši aizsargājamās sugas (tostarp putni) un biotopi Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā. Sugu un biotopu novērtējums jāveic attiecīgajā sertifikācijas jomā sertificētam dabas ekspertam, Ziņojumam pievienojot ekspertu atzinumus.

2.3.8. Informācija par tuvākajām citām rūpnieciska rakstura darbībām (ne tikai derīgo izrakteņu ieguve), kas rada līdzīgas ietekmes, vai piesārņotām vietām un infrastruktūras objektiem Paredzētās darbības ietekmes zonā. Novērtējums, - vai un kā ietekmes varētu summēties.

2.4. Papildus, raksturojot esošo vides stāvokli, Ziņojumā sniedzamas arī šādas ziņas:

- 2.4.1. Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju īpašuma piederības raksturojums. Transportēšanas ceļu piederības raksturojums, to izmantošanas iespēju pamatojums.
- 2.4.2. Paredzētās darbības atbilstība vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, nepieciešamie grozījumi tajā.
- 2.4.3. Paredzētās darbības kontekstā nozīmīgo meteoroloģisko apstākļu raksturojums, ietverot karjera izveidei, derīgo izrakteņu ieguvei, rekultivācijai un citu plānoto darbu realizēšanai nelabvēlīgu dabas apstākļu raksturojumu.
- 2.4.4. Ūdens ņemšanas vietas, pazemes ūdens atradnes, ūdensapgādes urbumi Paredzētās darbības ietekmes zonā un to raksturojums un izmantošana, aizsargjoslas.
- 2.4.5. Vērtējums par Darbības vietas un Paredzētās darbības ietekmes zonas ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, tuvākajiem kultūras un dabas mantojuma pieminekļiem.
- 2.4.6. Cita informācija un novērtējums atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 7.1. – 7.9. punktā noteiktajam.

3. Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums.

- 3.1. Paredzētās darbības un tās iespējamo alternatīvu būtiskās ietekmes uz vidi vērtējamas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, ņemot vērā, ka katram no ietekmju veidiem jāapsver gan tiešos, gan netiešos, sekundāros, savstarpējos un summāros u.c. ietekmes aspektus (šādu prasību izvirza Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkts).
- 3.2. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam Birojs ietekmju novērtējumam izvirza šādas prasības:
 - 3.2.1. Ietekmju novērtējumā īpaša uzmanība jāpievērš iespējamām savstarpējām un summārām (kopējām) ietekmēm ar līdzšinējām derīgo izrakteņu ieguves vietām Atradnē (arī citās atradnēs Darbības vietas apkārtnē, ja attiecināms – skat. šīs Biroja programmas I nodaļas 2. punktu un II nodaļas 3.1. punktu). Šādā novērtējumā jāņem vērā, ka vairākos aspektos (piemēram, ietekmes uz hidroloģiskajiem, hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, ainavu) ietekmes var summēties arī tad, ja ieguve konkrētajā vietā ir pārtraukta. Novērtējams, kuros no ietekmju aspektiem ietekmes summēsies, un kuros nē, to atbilstīgi pamatojot, kā arī veicams summāro ietekmju novērtējums. Īpaša uzmanība veltāma derīgo izrakteņu transportēšanai un tās summārajām ietekmēm. Kur atbilstoši - izsverami risinājumi ietekmju mazināšanai (skat. šīs programmas IV nodaļas 5. apakšnodaļas prasības).
 - 3.2.2. Vērtējot ietekmes, ko rada Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8.1. punktā uzskaitītie darbi, ņemamas vērā arī ar teritorijas sagatavošanu saistītās ietekmes, tostarp ietekmes, ko rada augsma noņemšana, augsnes virskārtas noņemšana, kā arī ietekmes, ko rada papildus nepieciešamo infrastruktūras objektu (piemēram, ceļu) būvniecība vai meliorācijas sistēmu pārkārtošana, arī ārpus Darbības vietas, ja tāda nepieciešama. Novērtējumā ņem vērā arī iespējamās neērtības vai traucējumus vietējiem iedzīvotājiem un ietekmes uz citām personām piederošiem īpašumiem.
 - 3.2.3. Jāsagatavo Paredzētās darbības izraisītu hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīmu izmaiņu prognoze, ņemot vērā pazemes ūdens atsūkšanās un novadīšanas darbus. Novērtējumā ņem vērā teritorijas hidroģeoloģisko apstākļu īpatnības, derīgo izrakteņu ieguves ilgumu un plānoto intensitāti, kā arī savstarpējās un summārās ietekmes ar derīgo izrakteņu ieguvei citās teritorijās. Novērtējama arī hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņu iespējamā ietekme uz pazemes ūdeņiem, pieņemošajām ūdenstecēm, pazemes ūdens avotiem, dzeramā ūdens resursiem (arī viensētu akām) un to kvalitāti (novērtējuma nolūkiem identificējot arī esošo vides stāvokli).

Iespējamās ietekmes novērtējums uz Aiviekstes upi un Darbības vietas un tai piegulošās teritorijās esošo meliorāciju sistēmu, nepieciešamā rīcība problēmsituāciju gadījumā, tajā skaitā:

- 3.2.3.1 Jānovērtē Paredzētās darbības iespējamā ietekmes zona (depresijas piltuve) atkarībā no ūdens līmeņa pazeminājuma karjerā, veicot aprēķinus un matemātisko modelēšanu (izmantojot atbilstošu datorprogrammu hidroloģisko apstākļu modelēšanai), un attēlojot to situācijas plānā. Matemātiski modelētas iespējamās Paredzētās darbības ietekmes novērtējums uz teritorijas hidroģeoloģiskajiem un drenāžas apstākļiem visā iespējamo izmaiņu apgabalā.
- 3.2.3.2 Jānovērtē hidroloģisko apstākļu izmaiņu iespējamā ietekme uz pazemes ūdens avotiem, dzeramā ūdens resursiem (arī viensētas akas) un to kvalitāti karjera izstrādes gaitā un pēc tā rekultivācijas, ietverot modelēšanas aprēķinos iegūto informāciju par iespējamo ūdens līmeņu pazemināšanos visos ietekmētajos ūdens horizontos saistībā ar iespējamo depresijas piltuves veidošanos Paredzētās darbības vietai piegulošajā teritorijā un apkārtnē; informācija atspoguļojama arī kartogrāfiskajā materiālā.
- 3.2.3.3 Jānovērtē iespējamās Aiviekstes upes hidroloģiskā režīma izmaiņas, arī ūdens līmeņa svārstības un ūdens bilances izmaiņas; Aiviekstes upes vidējo un maksimālo caurplūdumu, kā arī ūdens līmeņu režīmu izmaiņu novērtējums. Ietekmes novērtējums uz Aiviekstes upes iespējamām izmaiņām ūdens kvalitātē, ihtiofaunā un ūdens ekosistēmā kopumā Paredzētās darbības kontekstā, nosakot un novērtējot Paredzētās darbības ietekmes zonu un ietekmes būtiskumu.
- 3.2.4. Jāsniedz augsnes struktūras un mitruma izmaiņu prognoze, iespējamā ietekme uz lauksaimniecībā izmantojamo teritoriju, mežu, purvu mitruma režīmu Paredzētās darbības ietekmes zonā saistībā ar iespējamo virszemes un pazemes ūdens līmeņa pazemināšanos vai meliorācijas sistēmu pārkārtošanu un noteces izmaiņām.
- 3.2.5. Tā kā ietekme uz gaisa kvalitāti gan derīgo izrakteņu iegūšanas laikā, gan iegūtā materiāla transportēšanas laikā (arī summāri ar citām darbībām) ir viena no būtiskām ar Paredzēto darbību saistītajām ietekmēm, Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz gaisu piesārņojošo vielu emisiju novērtējumu izpildāma atbilstoši MK Noteikumos Nr. 182 noteiktajam, ņemot vērā arī ietekmi, ko rada citas darbības Paredzētās darbības ietekmes zonā. Lai novērtētu atbilstību gaisa kvalitātes normatīviem, jāizmanto piesārņojošo vielu izkliedes aprēķina datorprogramma un jāievēro Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 9. punktā noteiktais, ka novērtējums izdarāms, ņemot vērā (tik tālu, cik tas iespējams) normatīvo aktu prasības par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādi (MK Noteikumi Nr. 182). Novērtējumam jāaptver gan līdzšinējās ietekmes (fona piesārņojums), gan Paredzētās darbības ietekmes no karjera sagatavošanas, derīgo izrakteņu ieguves, uzglabāšanas krautnēs, apstrādes, ja tāda paredzēta, un transportēšanas.
- 3.2.6. Tā kā trokšņa ietekme, jo īpaši derīgo izrakteņu iegūšanas laikā un no iegūtā materiāla transportēšanas (arī summāri ar citām darbībām), ir viena no būtiskām ar Paredzēto darbību saistītajām ietekmēm, Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz vides trokšņa novērtējumu izpildāma atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 "*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*" noteiktajam, ņemot vērā arī ietekmi, ko rada citas darbības Paredzētās darbības ietekmes zonā. Lai novērtētu

atbilstību vides trokšņa normatīviem, jāizmanto trokšņa izkliedes aprēķina datorprogramma un novērtējumam jāaptver gan ietekmes no karjera sagatavošanas un derīgo izrakteņu ieguves, gan apstrādes, ja tāda paredzēta, un transportēšanas.

- 3.2.7. Vērtējot transportēšanas ietekmes (piemēram, troksnis, putekļi), jāņem vērā šajā Biroja programmas II nodaļas 3.1. punktā noteiktā prasība, ka Paredzētās darbības ietekmes novērtējuma teritorijai jāaptver arī transportēšanas maršruts (pa valsts vietējo autoceļu V785 *Pievedceļš karjeram "Aiviekste"*, kā arī vismaz reprezentatīvs posms pa valsts vietējo autoceļu V772 *Apšusala – Vilkukrogs* (piemēram, dzīvojamās apbūves tuvumā) (arī transportēšanas maršruta /piebraukšanas Atradnei alternatīvas, ja tādas tiek paredzētas), ievērtējot ceļu atšķirīgos segumus. Summāro ietekmju vērtējumā jāņem vērā arī esošā satiksmes intensitāte un iespējamās tās izmaiņas ar Paredzēto darbību.
 - 3.2.8. Jānovērtē plānoto spridzināšanas darbu izraisītās vibrācijas iespējamās ietekmes uz apkārtējām ēkām un infrastruktūras objektiem. Jānovērtē spridzināšanas un ieguves darbu ietekmju, tajā skaitā drošības, novērtējums, arī infrastruktūras objektu turpmākas izmantošanas kontekstā.
 - 3.2.9. Jāveic ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, tostarp īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm, kā arī īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem, novērtējums. Novērtējumā ņem vērā gan tiešās, gan netiešās u.c. ietekmes, ko rada sagaidāmās pārmaiņas vidē, tostarp nosusināšana, trokšņa traucējumi u.c. ietekmes. Novērtējumu sagatavo attiecīgajā jomā sertificēti dabas eksperti. Teritorijas novērtēšana dabā veicama atbilstošā sezonā, kas ļauj novērtēt attiecīgās dabas vērtības.
 - 3.2.10. Jānovērtē, vai Paredzētā darbība (arī netieši) var ietekmēt īpaši aizsargājamās teritorijas, tostarp Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000 teritorijas*), kā arī mikroliegumus. Atbilstoši dabas datu pārvaldības sistēmā "*Ozols*" reģistrētajai informācijai, Darbībai tuvākais mikroliegums atrodas ~2,4 km attālumā, tomēr jāņem vērā, ka situācija var arī mainīties. Ja nepieciešams, jānodrošina atbilstīgs ietekmes uz attiecīgajām teritorijām novērtējums.
 - 3.2.11. Jānovērtē Paredzētās darbības ietekme uz ainavu, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem. Jāizvērtē ainavas veidošanas pasākumu nepieciešamība Paredzētās darbības ietekmes mazināšanai gan derīgo izrakteņu ieguves laikā, gan pēc ieguves pabeigšanas (ja nepieciešams - piedāvāto risinājumu izvērtējums un nosacījumi).
 - 3.2.12. Citi ietekmju aspekti vērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 8. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, un Birojs papildus prasības šo punktu izpildei neizvirza.
- 3.3. Sagatavojot Ziņojumu, ņem vērā, ka Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 9. punktā ietvertā prasība pēc būtības ir piebilde, skaidrojot, kā veicams gaisa piesārņojošo vielu emisiju aprēķins un ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums. Izpildot šo prasību Ziņojuma attiecīgajās nodaļās, kur tiek vērtēta šī Paredzētās darbības ietekme, atsevišķu papildus nodaļu Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 9. punkta izpildei Ziņojumā var neietvert.
 - 3.4. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 10. punktā noteiktajam, īpaša uzmanība pievēršama iespējamiem vides riskiem un drošības jautājumiem.
 - 3.5. Sagatavojams Paredzētās darbības sociāli – ekonomisko aspektu izvērtējums, tostarp ietekmes uz materiālajām vērtībām Paredzētās darbības ietekmes zonā novērtējums, ņemot vērā secinājumus par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Ziņojumā jāietver arī apkopojošs

sabiedrības (arī institūciju un pašvaldības) viedokļu un attieksmes vērtējums, tajā skaitā ņemot vērā sabiedrisko apspriešanu rezultātus.

4. Izmantotās novērtēšanas metodes:

- 4.1. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmi, jānorāda izmantotās prognozēšanas metodes; ja prognozēšanai izmantotas datorprogrammas, jāsniedz datorprogrammas/-u aprēķinu ievades dati.
- 4.2. Ziņojumā jāsniedz Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 12. un 13. punktā norādītā informācija. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 12. un 13. punktā, kā arī šajā programmā noteiktajam, Birojs citus nosacījumus novērtēšanas paņēmieniem un metodēm nenoteic.

5. Prasības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanas, nepieļaušanas vai samazināšanas pasākumu novērtēšanai, Paredzētās darbības limitējošo un ierobežojošo faktoru analīzei:

- 5.1. Risinājumu veidi un pasākumi (inženiertehniskie, organizatoriskie u.c.), kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu paredzētās darbības būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, raksturojami un novērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 14. punktā noteiktajam, un tiem jāaptver gan risinājumi teritorijas sagatavošanas un papildus nepieciešamo objektu būvniecības, gan derīgo izrakteņu ieguves laikā, gan ietekmes mazināšanai vietās, kur veikta derīgo izrakteņu ieguve (t.i. – rekultivācija). Jānovērtē, gan kādā mērā šādi pasākumi novērš, nepieļauj vai samazina ietekmi, gan arī kādas ir paliekošās ietekmes (pasākumu efektivitāte un paliekošo ietekmju atbilstība spēkā esošo normatīvo aktu prasībām). Jānovērtē paliekošo ietekmju atbilstība vides aizsardzības normatīvajiem aktiem.
- 5.2. Jāveic Paredzētās darbības iespējamo ierobežojošo un limitējošo faktoru analīze (balstoties uz veikto novērtējumu par sagaidāmo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai, samazināšanai u.c.). Nepieciešamības gadījumā jāparedz nosacījumi atsevišķu darbību veikšanas ierobežošanai.

6. Izvēlētās alternatīvas pamatojums, ņemot vērā ietekmes uz vidi salīdzinājumu.

Novērtējot un salīdzinot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 11. punktā noteiktajam, jānorāda kritēriji alternatīvo risinājumu salīdzināšanai; kritērijus izvēlās Ierosinātāja, tomēr tiem galvenokārt jāietver salīdzinājums saistībā ar radīto ietekmi uz vidi. Jāpamato izvēlētais variants.

7. Prasības monitoringam.

Ziņojumā jāparedz pasākumi vides kvalitātes monitoringam un ietekmju uzraudzībai un novērtēšanai atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr. 18 2. pielikuma 15. punktā noteiktajam. Izvērtējama monitoringa nepieciešamība un paredzami jau iespējami konkrēti nosacījumi metodēm, veikšanas vietām, parametriem, ilgumam un regularitātei.

V. Prasības sabiedriskajai apspriešanai un informācijas publiskošanai

1. Jāizanalizē ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmē izteiktie komentāri un priekšlikumi, kuri jāizvērtē un jāiekļauj Ziņojuma pārskatā par sabiedrības iesniegtajiem priekšlikumiem, norādot, kā tie ņemti vērā. Nepieciešamības gadījumā Ziņojumā jāsniedz vērtējums par plānotajiem risinājumiem problēmsituāciju novēršanai.

2. Prasības Ziņojuma sabiedriskajai apspriešanai nosaka Novērtējuma likums un Novērtējuma noteikumi Nr. 18, tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, vienlaikus vērš uzmanību, ka sabiedrības līdzdalība un tās veicināšana ir viens no ietekmes uz vidi novērtējuma pamatuzdevumiem, tādēļ Novērtējuma likuma 17. panta sestā daļa noteic, ka ierosinātāja pienākums ir noskaidrot sabiedrības viedokli, veicinot to iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajā apspriešanā, kurus var ietekmēt paredzētā darbība, vai aptaujājot šos iedzīvotājus.
3. Ierosinātajai jānodrošina Ziņojuma sabiedriskā apspriešana Novērtējuma likuma un Novērtējuma noteikumos Nr. 18 noteiktajā kārtībā.
4. Ziņojuma publiskojamā versijā neiekļauj ierobežotas pieejamības informāciju, un tās sagatavošanā jāievēro personas datu aizsardzības prasības. Ziņojuma publiskojamā pārskatā, kas Ziņojumā iekļaujams saskaņā ar Novērtējuma likuma 17. panta trešo un septīto daļu, fiziskas personas datu apstrāde veicama tādā veidā, lai datus nav iespējams saistīt ar konkrētu datu subjektu bez papildu informācijas izmantošanas (tie pseidonimizējami), vienlaikus Birojā šis pārskats iesniedzams arī bez pseidonimizācijas - veidā, kas ļauj secināt gan to, vai attiecīgais iesniegums vispār bijis saņemts un vērtēts, gan pilnvērtīgi izprast pašu priekšlikumu un to, kā tas ņemts vērā.

Direktors

A. Lukševics

2018. gada 20. decembrī

